

Editoriaal

Karel Van den Bosch
Hoofdredacteur

Het tweede nummer van volume 27 van het Tijdschrift voor Sociologie bevat drie artikels en een aantal boekbesprekingen. Het onderwerp van het artikel van Ruud van der Meulen en Wout Ultee wordt efficiënt samengevat in hun ondertitel: hoe frequent is er contact tussen personen van diverse etnische oorsprong in het sportverenigingsleven in Nederland? Voor het beantwoorden van deze vraag ontwikkelen zij een eigen Interetnische Affiliatie Index en combineren zij inventief verschillende gegevensbestanden. Zij houden niet alleen rekening met de segregatie per sporttak – de mate waarin het ledenbestand van een sporttak of vereniging etnisch evenwichtig is samengesteld – maar ook met de omvang van de teams of trainingsgroepen en met de totale participatie aan die tak van sport. Mede vanwege zijn grote populariteit blijkt dat veldvoetbal de meeste autochtonen en allochtonen bij elkaar brengt. De interetnische affiliatie wordt niet alleen beperkt door het fenomeen van uitsluitend ‘witte’ verenigingen en sporttakken, maar ook omdat allochtonen lid worden van eigen etnische sportverenigingen. Overigens houden Van der Meulen en Ultee (impliciet) alleen rekening met het spelen *met* elkaar in een team, en niet met de contacten die zouden kunnen ontstaan bij het *tegen* elkaar uitkomen van teams.

Aleidis Devillé brengt de verborgen wereld van de mensen zonder papieren in beeld. Het verborgen karakter van het leven van deze mensen is soms zeer letterlijk te nemen: zij blijven veel thuis, om controles te ontlopen. Anderen gaan vooral om met mensen van hun eigen etnie of nationaliteit. Bij een kleine groep is het alleen de illegaliteit die verborgen blijft: zij zijn relatief goed geïntegreerd en houden het feit dat zij geen papieren hebben angstvallig geheim in al hun sociale relaties. Zonder dat zij dit expliciet vermeld, brengt het artikel van Devillé opmerkelijk nieuw materiaal aan voor het oude substitutie/complementariteit debat inzake het effect van formele sociale zorg op informele sociale zorg. Volgens sommigen zou dit effect negatief zijn (substitutie). De meeste onderzoekers op dit terrein zijn eerder de complementariteitsthese geneegen: zij stellen dat formele en informele sociale zorg naast elkaar bestaan, mede omdat zij verschillende functies uitoefenen. Devillé stelt echter vast

(voor deze zeer specifieke groep) dat “mensen zonder wettig verblijf die kunnen terugvallen op de officiële hulpverlening [...] vaak minder goed geïntegreerd zijn in een gemeenschap dan zij die geen enkele vorm van overheidssteun [...] ontvangen.” De laatsten vinden binnen hun (etnische) gemeenschap sociale steun en informele arbeid. Hoewel degenen die officiële hulpverlening genieten financieel gezien vaak beter af zijn, ligt het individueel welbevinden bij deze groep veelal lager dan dat van de personen die aansluiting hebben gevonden bij een gemeenschap.

Laurent Snoeckx, Peter Raeymaeckers en Dimitri Mortelmans onderzoeken, op basis van de Panel Study of Belgian Households, de oorzaken van echtscheiding. Meer precies gaan zij na welke relationele kenmerken het risico op echtscheiding kunnen verhogen. De belangrijkste voorspeller blijkt het “voorhuwelijks samenwonen” te zijn. Wie toch wil samenwonen, krijgt dan het beste een kind vóór de aanvang van het huwelijk; dit vermindert de kans op latere echtscheiding sterk. Het effect van kinderen tijdens het huwelijk is niet eenduidig: koppels met meer dan drie kinderen hebben een kleinere kans op echtscheiding, maar jonge kinderen zorgen niet voor meer maar juist voor minder huwelijksstabiliteit. Naarmate de kinderen ouder worden en ook naarmate het huwelijk langer duurt, daalt dan weer de kans op echtscheiding. De bevinding dat echtscheiding relatief vaker voorkomt bij koppels met jonge kinderen weersprekt theoretische hypothesen en vroeger (buitenlands) onderzoek, die het stabiliserende effect van kinderen benadrukken. De lezer vraagt zich af of dit gerelateerd zou kunnen zijn aan het feit dat moeders van jonge kinderen in België, vaker dan in veel andere landen, betaald werk buitenshuis blijven uitoefenen. Een andere factor die niet in het onderzoek is opgenomen, maar volgens mijn niet-systematische persoonlijke observaties een belangrijke intermediaire rol zou kunnen spelen, is de aankoop en verbouwing van een eigen huis. De vele en ingrijpende beslissingen die daarmee gepaard gaan kunnen een belangrijke bron van conflicten vormen.

De drie artikels in dit nummer illustreren wederom de diversiteit die altijd een kenmerk is geweest van het Tijdschrift voor Sociologie. Ook onder de auteurs vinden we personen van diverse pluimage: junior en senior onderzoekers, uit België én uit Nederland, en ook personen die niet formeel zijn aangesteld als academisch sociaal-wetenschappelijk onderzoeker (Aleidis Devillé). Het is verheugend dat personen uit deze laatste categorie met succes de weg naar het Tijdschrift voor Sociologie vinden.